

ARDEALUL

ECONOMIC • POLITIC • SOCIAL

Director:
TRAIAN CHIRILĂ

ABONAMENTE:
1 an 6 luni
500 250
Particulari.
Autorități, bănci și întreprinderi in-
dustriale și comerciale 1000 500
Publicații cm.-patrat . . . . . Lei 5.

Redacția și administrația
Str. Minerva No. 7.
CLUJ. TELEFON 444

Șef-redactor:
D. I. CUCU

„Creditul Industrial“

— Cine apără interesele Industriașilor? —

D. inginer Gh. Popescu, directorul general al „Creditului Industrial“ a făcut deunăzi ziarului *Argus* unele declarații foarte interesante privitoare la reorganizarea acestui așezământ. Vom profita de ocazie pentru a arăta unele din lipsurile prezente ale „Creditului Industrial“, nădăjduind în apropiata lor îndreptare.

Deocamdată s'ar părea că e vorba numai despre o sporire a capitalului. Sporul însă e remarcabil, căci se proiectează ridicarea capitalului dela 200 la 500 de milioane. Pentru acoperirea celor 300 milioane lei se vor emite obligațiuni atât în țară cât și în străinătate. D. inginer Gh. Popescu prezintă situația în culori cât se poate de trandafirii, punându-ne în vedere o rentabilitate îmbelșugată.

— „Capitalul plasat de public în nouile acțiuni, — zice directorul general al „Creditului Industrial“ — va avea, fără îndoială, o remunerație excelentă prin dividendele ce se vor distribui acționarilor la sfârșitul anului, rezultatele financiare ale „Creditului Industrial“ fiind an de an mai satisfăcătoare. Cunoscut fiind acest fapt, mai bine de trei pătrimi din acțiunile rezervate particularilor sunt deja subscrise.“

Ne bucură faptul, că o instituție de însemnătate „Creditului Industrial“ se găsește în plină prosperitate, făgăduind dividende importante. Acționarii se vor bucura, firește și mai mult decât noi. D. inginer Gh. Popescu merită felicitările tuturor pentru râvna cu care știe să ocrotească interesele capitalului ce i s'a încredințat. Decât o singură observație. Graba cu care s'a și subscris trei pătrimi din noua emisiune de acțiuni, destinate particularilor, mai înainte ca sporirea capitalului să fi fost aprobată de Parlament (căci „Creditul Industrial“ funcționează pe temeiul unei legi speciale) și mai înainte ca marele public să fi avut prilejul de a lua parte la subscripție, dovedește cu prisosință că anumite persoane au fost favorizate, dându-li-se posibilitatea de a acapara noua emisiune de acțiuni.

Întrebăm, prin urmare: cine sunt aceste anumite persoane, și cu ce scop au fost preferate?

Nu e vorba aici numai de buna afacere pe care o fac noii acționari ai „Creditului Industrial“, cari sunt atrași, cum se vede mai sus, de perspectiva remunerației excelente. Deși, nici această latură a chestiunii nu e de disprețuit. Altă problemă ne interesează încă și mai mult. Iată anume care.

„Creditul Industrial“ a fost întemeiat, cu ajutorul statului și al

Băncii Naționale, având un rost bine lămurit; ajutorarea industriei noastre naționale prin acordarea de credite ușoare. „Creditul Industrial“ nu e o instituția bancară ca oricare alta, a căreia principală preocupare e realizarea unor câștiguri mai mari. Dimpovă, menirea „Creditului Industrial“ e să vină în sprijinul întreprinderilor industriale românești, tocmai pentru a le feri de speculă. Criza de numerar, care a făcut atâtea ravagii în viața noastră economică, ridicând dobânzile până la niște cifre cu adevărat cămătărești, a lovit destul de serios pe mulți industriași dela noi, cari, în lipsă de mijloace bănești, s'au văzut nevoiți să micșoreze activitatea fabricelor lor sau chiar să înceteze cu desăvârșire lucrul. Ca să apere producția de o păgubitoare stagnare, și ca să previe din bună vreme șomajul, guvernul s'a gândit să înființeze „Creditul Industrial“, care să distribuie, cu toată prevederea necesară, împrumuturi lesnicioase întreprinderilor serioase, amenințate de criza de numerar.

„Creditul Industrial“ n'a fost creat, deci, pentru acționarii lui, ci pentru industriași. E un amănunt care s'a cam trecut cu vederea. Iată pentru ce nu e de loc indiferent să știm: cine sunt noii subscriitori ai acelor 300 milioane lei? Ar fi de dorit, se înțelege, ca aceștia să fie de preferință industriași înșiși, cari, orice s'ar zice, sunt cei mai chemați să dețină acțiunile unei instituții destinate să le satisfacă propriile lor nevoi de credit.

Așa s'a făcut? Tare ne e teamă că s'a procedat cu totul altfel. Așa de pildă, știm că Ardealul a fost și de data aceasta uitat cu totul, și din cele trei pătrimi a particularilor care au subscris nouile acțiuni la „Creditul Industrial“ nici zece la sută nu sunt din Ardeal. Nu mai trebuie să stăruim asupra acestei nedreptăți. Dar nu există niciun mijloc de îndreptare?

Prețul aurului și argintului

— Comisiunea specială de pe lângă ministerul de industrie și comerț care se ocupă cu fixarea prețului aurului și argintului pentru consumul intern, cercetând prețurile de pe piețele mondiale, a fixat prețul la 135,113,20 lei kgr. iar prețul argintului la 4481 lei kgr. Aceste prețuri sunt fixate numai pentru piața internă și numai pe intervalul dela 15 la 30 Septembrie a. c.

Exemplul de la Sofia

Un ministru judecat pentru malversațiuni

O telegramă din Sofia ne anunță că s'a început procesul intentat contra dlui Al. Boteff, fost ministru al comunicațiilor în cabinetul prezidat de Stambuliiski. D. Boteff este chemat în judecată pentru că se zice că, în calitatea sa de ministru, ar fi aprobat mai multe licitații pentru căile ferate licitați, cari ar fi păgubit satul cu mari sume de bani în folosul său și al câtorva partizani politici.

Iată un fapt extraordinar pentru înțelegerea noastră! Poporul acela de peste Dunăre, dat ca exemplu de sălbătăcie, e totuși în stare să facă gesturi, pe cari alte popoare, cu mai multă pretinsă civilizație, nu sînt capabile să le facă. Și doară, după războiul mai ales, abuzuri s'au săvârșit pretutindenea. Ce să mai spunem de cele ce se petrec zilnic la noi? Cazuri precise, precum a fost activitatea dlui Octavian Tăslăuanu la ministerul de industrie și comerț, a dlui general Văleanu la ministerul comunicațiilor, a dlui C. Argetoianu la ministerul de finanțe, a dlui Jenică Atanasiu la aprovizionare, sub guvernul generalului Averescu, când țara a fost păgubită cu miliarde din traficul cu permise, din comenzi pentru calea ferată, din risipa cu bonurile de tezaur, din haosul depozitelor de aprovizionare, cari neputând prezenta o gestiune, au ars rând pe rând, toate aceste cazuri au rămas uitate în dosare, pe cari nimeni nu le va ști. Dar cazul tipic, dovedit până în ultima rațiune a adevărului, al afacerii pașapoartelor, în care stau încă implicați d. Franasovici, fost subsecretar de stat la interne, d. general A. Văitoianu, fratele actualului ministru de comunicații, alături de un vestit escroc? Judecata, începută cu mare tâmbălău, a căzut în uitare, și vinovații „de marcă“ vor scăpa cu obraz curat și vor continua să sfideze opinia publică de la înălțimea situației lor.

De sigur, din mulțimea faptelor zilnic auzite, n'am scos decât câteva exemple mai bine cunoscute cititorilor de ziare. Dar câte atâtea alte mărunte incorectitudini nu circulă, și câte nu vedem petrecându-se sub ochii noștri. Lipsa oricărei sancțiuni, pentru fapte săvârșite împotriva legilor, a multiplicat cazurile la infinit, a făcut un obicei, contra căruia nu mai avem puterea să reacționăm și nici măcar să ne indignăm.

De la ministru, până la ultimul funcționar, care are puțină să decida sau să influențeze într-o chestiune de administrație publică, toți fac la fel. Licitațiile, în deosebi, sunt nu ceea ce vrea legea să fie: îngrădiri contra pofțelor ilegale de

câștig, sau garanții de bună administrare a averii statului, ci o sursă sigură de câștig pentru cei ce au însărcinarea de a le face. Nu se contractează nicio furnitură pentru stat, fără ca organele statului să nu fie interesate la câștig cu furnizorul. Negustorul cinstit, care este sigur pe soliditatea mărfii lui și care nu înțelege să „intereseze“ pe nimeni, nu ajunge niciodată furnizor al statului. Negustorul, care a știut să-și facă „relații“ e însă sigur că va putea să dea statului orice. Și pentru aceasta statul nu are niciodată ce-i trebuie, deși tezaurul trebuie necontenit să plătească sume enorme.

Dacă și la noi s'ar da exemple ca cel din Bulgaria, dacă funcționarii statului, mari sau mici, ar avea o răspundere legală reală, lucrurile ar merge altfel. Dar așa, se vorbește, se ocuză, cu dreptate sau fără dreptate, ne deprimăm moralmente, și lucrurile merg din rău în mai rău, fiindcă ceea ce se știe nu se judecă, sau se judecă numai de aparență.

C. Vlad

Electrificarea jud. Sibiu

Hotărîrea consiliului superior al energiei

Am fost cel dintâi ziar care am anunțat că la Sibiu se proiectează întemeierea unei mari uzine electrice, care să deservească cu curent electric întreg județul. Știrea noastră se confirmă.

Consiliul superior al energiei întrunit în sedință excepțională, a rezolvat două cereri ale societății „Uzinele electrice din Sibiu“, în următorul sens:

1) A acorda societății concesiunea de a construi și exploata o uzină termo-electrică la Mediaș. Uzina ce se va construi comportă instalațiuni de turbine cu vapori, iar pentru încălzitul generatorilor cu aburi se va întrebuința gaz metan.

Puterea uzinei va fi de 5600 cai.

2) Consiliul a mai concesiionat apoi aceleiași societăți dreptul de a construi și exploata între Mediaș și Sibiu o rețea de înaltă tensiune, având 66.000 volți, care va servi la distribuirea energiei electrice în cuprinsul orașului Sibiu și pe parcursul străbătut de rețea.

Pe cine înșelăm?

— In jurul declarațiilor dlui Vintilă Brătianu —

Am reprodus în numărul trecut al ziarului nostru declarațiile făcute de d. Vintilă Brătianu marelui cotidian francez *Le Temps*. Cuprinsul acestor declarații ar trebui să ne bucure, dacă n'am ști că realitatea, din nefericire, e cu totul alta.

De câte ori trece granița, minis'rul nostru de Finanțe devine de un optimism admirabil și vede situația economică a României în culori trandafirii. Să fie o iluzie optică datorită distanței? Nu ne vine a crede, deoarece, dela aceeaș depărtare, opinia publică apuseană e destul de bine informată asupra noastră. (Nu vorbim, se înțelege, despre calomniile defaimatoare ale propagandei dușmane.) Și atunci ne întrebăm: pentru această binevoii oare mutilare a adevărului? Pe cine vrem să înșelăm? Pe noi înși-ne?

Nici acest lucru nu e posibil. D. Vintilă Brătianu pomenește, de pildă, despre recolta de cereale a acestui an, și declară sus și tare că România va exporta anul acesta 50 sau 60 mii vagoane de grâu, iar recolta extraordinară de porumb va îngădui o sporire importantă a cotei cerealelor noastre. Bine ar fi să fie așa. Dar noi știm, că recolta porumbului, din pricina ploilor reci căzute în ultima vreme, nu mai e tocmai atât de extraordinară pe cât se părea acum câteva săptămâni, iar în ceea ce privește exportul de grâu e destul să cercetăm puțin mișcarea tranzacțiilor din târgurile noastre de cereale și să numărăm vapoarele încărcate pentru străinătate care pornesc din porturile dunărene, pentru a ne da seama, că prevederile asigurătoare ale Vistiernicului român nu se realizează decât cu foarte mare aproximație. Suntem, să nu se uite, la sfârșitul lunii Septembrie, și producătorii noștri de grâu constată cu multă amărăciune că nu și-au putut vinde încă recolta, deși grâul rusesc și cel iugoslav a început demult să se scurgă în cantități importante spre piețele accidentale.

Motivul acestei situații e cunoscut. Am vorbit despre el în mai multe rânduri. Guvernul a fixat taxe de export atât de grele, încât, odată trimis peste graniță, grâul românesc se scumpește cu mult peste prețul de ofertă al grânelor concurente. Cu toate acestea, d. Vintilă Brătianu stăruiește în a refuza orice reducere la aceste taxe, și se mărgineș e să dea de veste prin „Le Temps” că România va exporta 50.000—60.000 vagoane de grâu. Adevărul este, că această cantitate e disponibilă, exportul ei întâmpină însă serioase dificultăți din pricina propriei noastre concepții economice.

Tot așa se prezintă lucrurile și în ceea ce privește situația bugetară a României. D. ministru de Finanțe vorbește, prea încântat, de excedente însemnate — ca-și în anii precedenți — uitând să adauge, că aceste așa numite excedente nu sunt decât rezultatul unei ficțiuni de contabilitate. E ușor să arăți un spor de venituri asupra cheltuelilor, și să te fâleşti cu beneficii realizat, când nu socotești la capitolul cheltuelilor datoriile pe care le ai de plătit. Francezul, prudent, are obiceiul să spună: „cine-și plătește datoriile se îmbogățește”. Noi facem dinpotrivă. Arătăm un bilanț înfloritor, ascunzând sarcinile care apasă asupra statului. Aceasta poate să fie o abilită mânăuire a cifrelor,

am îndrăzni să spunem că e scamatorie, dar nu e o oglindă credincioasă a realității.

Nu înțelegem unde duce această metodă, de ce se n'o mărturisim? — cam orientală — D. Caillaux, colegul dlui Vintilă Brătianu, ducându-se deunăzi la Londra ca să caute o înțelegere cu creditorii Franței, a procedat cu totul altfel. In asemenea împrejurări, fără îndoială, sinceritatea e calea cea mai sigură a succesului. Astfel, nici d. Caillaux n'a ascuns nimic din adevărată situație a Franței care, nu trebuie să mai adăugăm, e mai puțin grea decât aceea a României. A vorbit deschis, a arătat cu îndrăsneală toate dificultățile, și a arătat dorința sa hotărâtă de a le învinge prin stăruință și prin corectitudine.

Franța a fost în stare să facă această mărturisire întreagă a durerii ei probleme financiare, dar noi nu pășim pe acelaș drum. Noi ne amăgim, cocoloșim adevărul, ne iluzionăm și dăm nepăsători din umeri, încrăzători în steaua norocoasă care ne-a ajutat până acum la toate cotiturile istoriei. Rețeta însă nu e cea mai bună. D. Vintilă Brătianu operează ca un chirurg delicat, care în loc să extirpeze puroiul cu ascuțișul bisturiului, îl înfășoară cu delicatețe într'o fâșie de mătase, — ca să nu se sperie bolnavul.

Procedeu o fi comod pentru doctor, dar pacientul, cu acest tratament, se prăpădește.

Ard.

Tariful onorariilor inspectorilor de avere din Ardeal

o deciziune a ministerului de justiție

»Monitorul Oficial“ publică următoarea deciziune a ministerului de justiție prin care s'a hotărât ca instanțele judecătorești din circumscripția Curților de Apel Cluj, Oradea-Mare, Târgul-Mureș și Timișoara să nu poată fixa pentru inspectorii de avere numiți în afaceri de concordat forțat în afară de faliment, onorarii mai mari ca cele arătate în tariful de mai jos:

Maximum 5 la sută, dacă suma totală a creanțelor declarate nu depășește 1 milion lei;

Maximum 2 la sută pentru fiecare milion în plus, dacă suma totală a creanțelor declarate nu depășește 5 milioane lei;

Maximum 1 la sută pentru fiecare milion în plus, dacă suma totală nu depășește 10 milioane lei;

Maximum 0.5 la sută pentru fiecare 10 milioane lei în plus, dacă suma totală a creanțelor depășește 10 milioane lei;

In nici un caz nu se poate fixa un onorariu mai mare ca 500 mii lei.

Acest tarif se va aplica la toate afacerile în curs, atât timp cât nu s'a dat încă o hotărâre definitivă asupra onorariului și cheltuelilor inspectorilor de avere.

Citiți Lemnul

Scandalul de la Oradea-Mare

Ca și d. Lapedatu, d. general Moșoiu încearcă să-și vâre partizanii în consiliul Camerei de Comerț. Justificată indignare a negustorilor și industriașilor din Oradea

In vederea alegerii, care va avea loc Duminecă 20 Septembrie, pentru desemnarea consiliului de administrație al Camerei de Comerț din Oradea Mare, negustorii și industriașii într'un admirabil avânt frățesc, au întocmit o singură listă, în care românii au deplină paritate față de reprezentanții minorităților. Cu toate acestea liniștea nu s'a putut restabili în jurul alegerii de la Camera de Comerț, deoarece au intervenit, ca și aiurea, ambițiunile politice. In deosebi oamenii dnii general Moșoiu, în frunte cu d. Negulescu, fost colonel și actual deputat liberal, dau atacuri desperate pentru acaparea Camerei de Comerț pe seama partidului liberal.

D. colonel Negulescu, care n'are niciun merit pe tărâmul economic, dar care are meritul de a fi șeful taberei liberale din Oradea, patronată de d. general Moșoiu, ține cu orice preț să fie președinte al Camerei de Comerț și pentru aceasta a pus în joc toate influențele de partid. Deși până acum d. general Moșoiu nu s'a pretat, ca d. Lapedatu pentru Ilescul său din Cluj, la samavelnica numire a membrilor români, totuși e de presupus că liberalii nu vor renunța la vechile lor sisteme și se vor deda la alte procedee ilegale, pentru reușita dlui col. Negulescu.

In fața acestei stări de lucruri, este de înțeles cât de justificată este indignarea negustorilor și industriașilor din Oradea-Mare, cari nu înțeleg să fie turburați în treburile lor cu manevre politice. Cu o unanimitate insuflătoare aceștia au hotărât să susțină candidatura la președinție a dlui Romulus Barbu, directorul general al Băncii Bihoreana, care prin trecutul său de muncă este o garanție că la Camera de Comerț din Oradea-Mare vor prima totdeauna interesele generale ale vieții noastre economice.

Increderea arătată dlui R. Barbu este pe deplin justificată.

In calitatea sa de președinte al Camerei de Comerț, d. Barbu a intervenit în interesul industriei și comerțului mare și mic, la creditul industrial, de unde s'au acordat mai multe milioane credit ieftin, apoi a contribuit la înființarea internatului pentru ucenici industriași și comerciali a acordat burse pentru mulți studenți dela școala superioară comercială din Cluj și Satu-Mare, a făcut școala superioară comercială din Oradea-Mare pe care a înzestrat-o cu tot felul de mobile și re-cvisite.

Pe lângă toate aceste fapte, cari dovedesc o mare putere de muncă și un spirit plin de bu-

ne inițiative, d. Barbu are largi legături în cercurile comerciale și industriale din localitate, cunoaște adânc împrejurările specifice ale vieții economice de aici și poate fi prin aceasta de mare folos la conducerea Camerei de Comerț.

E de regretat însă că d. fost colonel Negulescu nu a înțeles cât de departe este de d. Barbu, și continuă a în-sista într'o ambiție nelalocul ei.

Alegerile pentru Camerele de muncă

Intocmirea listelor

Organele în subordine atât cele centrale cât și cele exterioare din întreaga țară, ce depind de direcțiunile generale ale căilor ferate române, serviciului român maritim și navigațiunii fluviiale române, au primit instrucțiuni din partea ministerului muncii, cooperatiunii și asigurărilor sociale să dea inspectorilor respectivi al muncii la cerere, toate datele necesare în vederea intocmirii listelor de alegători la camerele de muncă.

Comercializarea societății „Victoria electrică” din Sibiu

Miercuri după amiază a avut loc la ministerul de industrie și comerț ședința consiliului de control și îndrumare, prezidat de către d. M. Oromolu, guvernatorul Băncii Naționale. Consiliul a aprobat statutele de comercializarea a societății „Victoria electrică din Sibiu”, societate de electricitate industrie și economie. Comercializarea acestei societăți s'a făcut în bază prevederilor legii de comercializare. In ceea ce privește discuția statulelor pentru comercializarea societăților de gaz metan dela Sălmăjele și U. E. G. din Mediaș aceasta s'a amânat pentru ședința ce va avea loc azi după amiază.

Ministrul de Industrie și problemele economice la ordinea zilei

D. Tancred Constantinescu, ministru de industrie și comerț a convocat pentru Sâmbătă dimineața pe reprezentanții autorizați ai cercurilor noastre financiare și pe reprezentanții tuturor industriilor din țară. Scopul acestei constătuiri este de a pune în curent pe acești reprezentanți cu tratativele urmate cu finanțarii americani și de a discuta cu reprezentanții vieții noastre economice problemele la ordinea zilei cum ar fi: criza de numerar, problema transporturilor, taxele vamale.

Alegerea de la Camera de Comerț s'a amânat

Alegerea se va ține Luni 20 Septembrie. Cum va decurge votarea? Importanța adunare de la Sfatul Negustoresc. Încă o dovadă de solidaritatea și înțelegere.

Miercuri, 16 Septembrie, potrivit convocării făcută la timp, trebuia să aiba loc adunarea generală a Camerei de Comerț, cu scopul de a alege restul de membri pentru completarea Consiliului de administrație. După cum era de așteptat, adunarea n'a putut fi în număr și s'a amânat pentru Luni, 21 Septembrie, când alegerea va avea loc cu oricâți membri vor fi prezenți. Pentruca adunarea să fie în număr ar fi fost să fie prezenți Miercuri 11.000 de membri. Ori d. Leonida Petrescu, primul președinte al Tribunalului Cluj, aiba a putut număra Miercuri 50 membri în adunare.

Luni 21 Septembrie adunarea se va deschide la ora 8 cu oricâți membri, iar birourile electorale vor începe să funcționeze imediat, așa cum au fost anunțate în convocarea adunării. Votarea va decurge în tot timpul zilei, fiecare alegător votând, fără nici-o înscriere prealabilă, la secția respectivă.

Astfel alegătorii Camerei se vor putea prezenta la orice oră la vot legitimându-se numai cu cartea de membru. Dacă la ora 6 seara vor mai fi alegători la secțiuni, cari să ceară votarea, președintele este obligat să țină deschise urmele până la orele 8. Deci, membrii Camerei cari nu vor avea timp să voteze peste zi, să aibă grijă să fie la orele 6 la secția respectivă și se ceară votarea.

Alegătorii trebuie să fie atenți când votează, să nu voteze mai mulți membri decât au rămas locuri disponibile, în urma numărării membrilor români. Lista, așa cum am publicat-o în numărul nostru trecut poate fi de mult folosit, pentrucă din ea se vede lămurit câte locuri libere pentru alegere au rămas la fiecare categorie.

În vederea alegerii de la Camera de Comerț a avut loc Marți seara o importanță întrunire la Sfatul Negustoresc. Se știe că guvernul a dispus numirea membrilor români în Consiliul de administrație al Camerei. Hotărârea a rămas definitivă. Oamenii dlui Al. Lapedatu, și-au asigurat, împotriva voinței negustorilor și industriașilor, prezența în Consiliul Camerei de Comerț. Prin această s'a adus o mare jignire comercianților și industriașilor clujeni în general și Sfatului Negustoresc în special.

Jignirea vine de acolo că negustorii români și minoritari, într'un admirabil gest de armonie și înțelegere, căzuseră de acord asupra parității elementelor cari aveau să constituie consiliul Camerei și prezentaseră, sub auspiciile Sfatului Negustoresc, o listă de candidare, întocmită pe baza înțelegerii. Ori d. Lapedatu și amicul său d. Ilescu, cămătar și zis bancher, tulcuind lista de numire a membrilor români, au căutat să excludă pe conducătorii Sfatului, pentru a se răzbuna pe aceștia cari nu înțelegeau să se facă unelte politice în sânul Camerei de Comerț.

La întrunirea de Miercuri a Sfatului Negustoresc s'a analizat situația creată în urma acestor împrejurări. D. Richard Tuffli, președintele Sfatului și d. Gr. Romanovici, secretarul general, au declarat de la început că, deși și-au pus candidaturi separate, se retrag din alegere, neînțelegând să frângă solidaritatea dintre membrii Sfatului, luptând contra lor. Mai mult, îndeamnă pe membrii Sfatului să cadă de acord și să mențină numai atâtea candidaturi câte locuri disponibile sunt.

Gestul dlui Tuffli și Romanovici a fost primit cu un mare entuziasm. Adunarea însă a găsit că, deși el

corespunde spiritului de strânsă solidaritate care domnește în organizația Sfatului Negustoresc, este o chestiune de demnitate ca cei mai distinși candidați români ai Sfatului să rămână în luptă. Pe aceștia dacă d. Lapedatu și Ilescu nu i-a voit, în schimb îi vrea negustorimea. Cu un admirabil entuziasm, negustorii minoritari au hotărât să-și reducă numărul și să susțină până la reușită candidaturile dlor R. Tuffli și Gr. Romanovici.

Astfel negustorii au știut să dea încă o lecție politicianilor de măruntă speță cari se amestecă în toate treburile, susținând candidatura dlui R. Tuffli la categoria II și a dlui Gr. Romanovici la categoria VI, alături de celelalte candidaturi minore.

Revalorizarea leului

D. Oromolu, guvernatorului Băncii Naționale, crede că se va face în 15 ani. Explicațiile date unui ziar german

Intr'un ziar german („Reichspost“) d. Oromolu, guvernatorul Băncii Naționale, explică modul cum crede dsa să realizeze revalorizarea leului. Iată, în estenso, aceste interesante explicații:

„Înainte de a intra în chestiunea proiectatei revalorizării a valutei noastre, ași vrea să observ că leul nostru cotate astăzi în Zurich între 2,40 și 2,50 centime, este estimat cu mult sub valoarea sa proprie. Aseasta reiese din faptul că cele 19 miliarde valoarea bancnotelor astăzi în circulație au o acoperire de 30 miliarde, ținând secont de stocul metallic de 250 milioane franci aur care după relațiunea din prezent echivalează cu cel puțin 10 miliarde lei hârtie și că 11 miliarde sunt acoperite prin bonuri de tezaur iar garanțiile ipotecare ale creditului industrial se evaluează la 1,1/4 miliarde și portofoliul de reescont la 7 miliarde. Din această recapitulare vor recunoaște și cea mai aspri critici că viitorul valutei noastre trebuie judecat favorabil.

Cât privește revalorizarea, ministerul de finanțe a încheiat cu noi o convenție care, punând problema pe baze legale, prevede amortizarea datoriei statului la institutul nostru, în sumă de 11 miliarde, în timp de 15 sau cel mult 20 de ani, în așa fel ca, dintr'un fond de amortizări ce se va crea, statul să verse anual sume la Banca Națională, ceea ce va contribui la ridicarea valorii leului în raport cu acoperirea sa în creștere. Convențiunea a stipulat exact din ce izvoare va fi alimentat acest fond de amortizări: în prima linie stau impozitele de lux, apoi veniturile statului din dreptul de exploatare dat industriei private în schimbul unui câștig, precum și banii ce se restituie statului pentru bancnotele băncii generale emise în

timpul ocupației și pentru instalațiile petrolifere distruse în interesul războiului.

Țin să accentuez că revalorizarea se va efectua pe cât de încet posibil. S'a înțeles rău expunerile mele în această privință, din raportul meu către acționarii institutului cu ocazia ultimei adunări generale, luându-se literal paragraful în care este vorba de o valorizare medie de 6,50 la sută pe an. Nu mă îndesc la posibilitatea menținerii pentru totdeauna a acestei cifre mijlocii. Poate mă explic însă mai clar printr'un exemplu concret. Să admitem că leul e cotate la Zurich 2,50 centime. Conform convențiunii noastre cu ministerul de finanțe și cu concursul și al altor influențe economice și financiare, leul se urcă în primul an cu 100 la sută, adică cu încă 2,50 centime, așa încât la finele primului an atinge valoarea de 5 centime. Pentru anul al doilea admit o creștere a valorii cu 4 centime; leul ar sta deci la sfârșitul anului al doilea la 9 centime.

În cursul anului al treilea, creșterea valorii ar însuma 7 centime ceea ce ar da, după expirarea anului al treilea, situația de 16 centime. În cursul anului al patrulea evaluez sporul cu 12 centime, adică 28 centime la încheierea anului. Pentru anul al cincilea însă, din diferite motive, socotesc creșterea numai cu 6 centime. Leul ar valora, prin urmare după expirarea anului al cincilea, 34 centime, adică și-ar fi atins, în timp de cinci ani, o treime din valoarea aur, așa că întreaga valoare aur ar fi atinsă în alți 10 ani, adică în total 15 ani.“

*
Calculul dlui guvernator al Băncii Naționale este foarte frumos. Ar fi însă și mai frumos dacă el s'ar putea realiza în-

toctmai. Convenția statului cu Banca Națională a luat ființă în luna Iunie. Ar urma deci ca proiectul de revalorizare să intre în realizare, chiar de la sfârșitul acestui an; ceea ce nu se prea vede până acum. Să sperăm însă că până la finele anului 1926, socotind că operația revalorizării ar începe cu anul bugetar, vom avea leul la Zurich la 5 centime. Dacă aceasta se va realiza, vom avea un indice de viitor și negustorii ar trebui să țină cont de el în operațiile lor comerciale.

Ar.

Metalgisti și sporirea taxei de import la cărbuni

Ministerul de industrie și comerț susține cererile metalgistilor

După informații din sursă sigură, mai toate industriile metalurgice din țară se vor prezenta către sfârșitul acestei săptămâni dlui Vintilă Brătianu, ministru de finanțe, cu care ocazie îi vor înmâna un memoriu prin care vor arăta situația grea ce s'a creat acestei industrii prin sporirea într'un mod atât de simțitor a taxei de import la cărbuni. Prin acest memoriu se va atrage atenția dlui ministru de finanțe că producția de cărbuni din țară este inferioară cărbunilor din străinătate, atât din punct de vedere calitativ cât și cantitativ și se va cere revenirea la vechea taxă de import, dacă nu pentru toți cărbunii, cel puțin pentru cocs, care este absolut necesar industriei metalurgice.

Pentru coks se cere regimul vechi vamal

Ministerul de industrie și comerț gândind întemeiat cererea industriei metalurgice cu privire la noua taxă de import pentru cărbuni, a trimis o adresă către ministru de finanțe prin care propune ca întrucât coksul metalurgic este un produs al hullei și întrucât hulla nu se găsește în țară, să se aplice pentru coksul metalurgic, vechea taxă de import de 680 lei vagonul în loc de 4000 lei vagonul cât s'a fixat pentru cărbuni.

Urmează acum de văzut dacă ministerul de finanțe va împărtăși punctul de vedere al ministerului de industrie și comerț.

Ținerea valorilor în depozitele vamale

Constatându-se că unele vămi țin în depozit, fără nici o formă, diferite valori particulare, mai ales depozit de valute străine, ministerul de finanțe le-a atras atențiunea asupra acestui fapt și le-a invitat ca pe viitor să nu mai primească astfel de depozite în casa vămei, căci orice plusuri se vor constata față de scriptele vămei se vor face venit definitiv la stat în afară de măsurile ce se vor lua contra acelor ce vor nesocoti această dispozițiune.

Plata internațională a lemnului

Franța importă cantități considerabile de lemne din România. — Am datul concurența cehoslovacă pe piața ungară

Situația târgului lemnului în Germania, Franța, Anglia, Italia, Elveția, etc.

Publicația de specialitate „Holzmarkt“ în ultimul său număr, da următoarele relațiuni asupra situației internaționale a târgului lemnului:

Din ultimele rapoarte primite reese că situația diferă mult dela o țară la alta.

Pe piața engleză prețurile văzute din săptămâna trecută s'au menținut, deși se prevedea o urcare și deși această piață poate încă absorbi cantități considerabile.

Dat fiindcă Rusia și țările de nord își fac o concurență inversată, englezii pot perzista în prețurile lor, cu atât mai mult cu cât statele producătoare doresc să-și vândă stocurile lor încă în această campania de navigație. Dar, chiar din rapoartele experților englezi rezultă că în curând prețurile se vor urca.

In Germania prețurile sunt ferme

Piața germană nu prezintă nici un eveniment nou care ar putea fi remarcat. Germania întreține negociațiuni animate cu toate țările afară de Polonia, iar prețurile sunt ferme. Conflictul vamal cu Polonia este staționar și represaliile continuă din ambele părți. Am remarcat la timp consecințele dezastruoase ale acestui conflict pentru Polonia, dar acum a început să se resimtă și piața germană.

Franța importa mereu

Piața franceză este nesigură în ce privește coniferele și din rapoartele primite rezultă că există o acalmie destul de pronunțată. Expedițiunile nordice și românești, în cursul săptămânei trecute au fost considerabile, dar prețurile plătite de francezi nu acoperă costul lucrului și nevoile de procurare de baul. Tranzacțiile cu Cehoslovacia, Polonia și Austria sunt reduse la minimum.

in Italia, Elveția și Spania sunt cereri

Piața italiană a absorbit și în săptămâna trecută mari cantități de lemne de construcție și tâmplărie din România, Austria și Jugoslavia și este foarte animată.

Elveția se interesează din ce în ce mai mult de sorturile subțiri și în această privință se pot face bune afaceri cu acea piață.

Știri din Spania spun că piața va continua să absoarbă mari cantități de conifere fierăstrui'e.

Concurența dintre Cehoslovacia și România.

În Ungaria, concurența cehoslovacă și română pare că se decide în favoarea României din pricina oscilațiunii leului. E de notat că producătorii români acordă credite până la opt luni.

Exploatarea forestieră

Ministerul agriculturii a aprobat următoarele brevete de exploatarea forestieră;

Amanajamentul pentru exploatarea al pădurii Budoiu, pendinte de com. Budoiu, jud. Bihor, proprietatea societății anonime „Banca Minelor“, din București, în suprafață de 268 hectare 6185 m. p. Regimul crângu cu rezerve. Revoluția normală 30 ani, exploatarea în 30 ani și cu garanția de împădurire 1000 lei de fiecare hectar; pentru suprafețele parcurse cu curățirile se va depune dela început o cincime din garanția de regenerare. Reviziunea după 10 ani.

Amenajamentul pentru exploatarea al pădurii Derna, pendinte de com. Derna, jud. Bihor, proprietatea societății anonime „Banca Minelor“, în suprafață de 394 hectare, din care în primul deceniu se exploatează suprafața de 119 hectare 7134

m. p. Regimul crângul cu rezerve de arbori de gorum și stejar în grupe sau unde se vor găsi. Revoluția normală 30 ani, exploatarea în 30 ani și cu garanția de împădurire 1000 lei de fiecare hectar; pentru suprafețele parcurse cu curățirile se va depune de la început o cincime din garanția de regenerare. Reviziunea după 10 ani.

Regulamentul de exploatarea al pădurii Contu, pendinte de com. Vințul de Jos, jud. Alba de Jos, proprietatea d-lui Geller Bernard și a soției sale Loew, în suprafață de 44 Ha. 5000 m. p. Regimul crâng simplu. Revoluția normală 18 ani exploatarea în 2 ani și cu garanția de împădurire de lei 600 de fiecare hectar. Reviziunea la 10 ani.

Regulamentul de exploatarea al pădurii Bistra, pendinte de com, Deda și Dumbrava, jud. Mureș Turda, proprietatea fiilor

lui Mendel Farkaș, din com. Reghinul Săsesc, în suprafață de 777 hectare 3800 m. p. în doua serii. Seria I, în suprafață de 392 hectare 4800 m. p. și seria II., în suprafață de 348 hectare, 9000 m. p. Regimul codru; cu două taeri succesive. Revoluția normală 80 ani, exploatarea în 10 ani și cu garanția de împădurire 2000 lei de fiecare hectar. Reviziunea după 10 ani.

IN VEDEREA INTERNATELOR

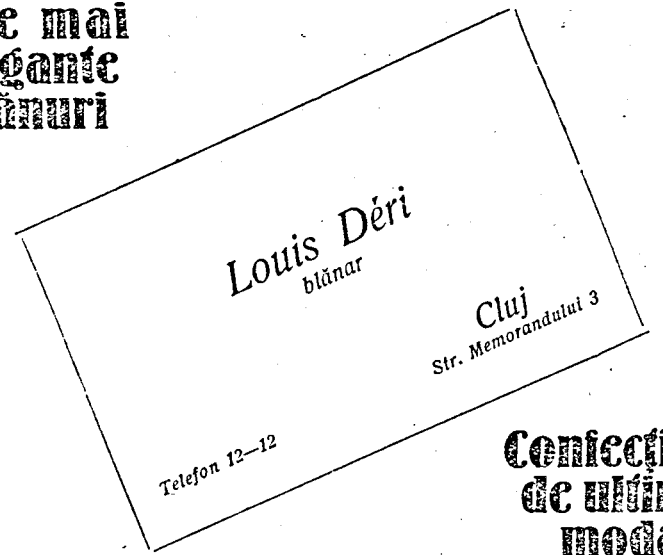
Toate imprimate de contabilitate

Foi de zi,
Evidența alimentelor,
Tablouri, Chitanțe
etc.

se pot procura la

LIBRARIA BOROS, CLUJ

Cele mai elegante blănuri

Confecțiuni de ultima modă

MAGAZIN DE AUTOMOBILE

ACCESORII ȘI CAUCIUCURI

IOAN N. JILESCU

CLUJ. Strada, Regina Maria

Telefon 263. ☒ Telefon 263.

AUTOMOBILE:

BUICK ♦ „CITROËN“

ELEONORA SZILÁGYI S. A.

Fabrică autorizată pentru producerea de liqueururi, romuri și cognac, și

Prima Fabrică Română de șampanie CLUJ.

PRODUCE:

tot soiul de liqueururi, romuri, cognac și punchuri de prima calitate și igienice autorizate prin legea sanitară.

Șampaniile excelente „Favorit“-sec, „Demi“-sec, „Extra“-sec și „Femina“.

Pivnițele societății sunt aprovizionate cu vinuri provenite din cele mai renumite podgorii ardelenesti, din vechiul Regat și podgoriile Aradului.

Specialități: „Rózsamái“, Șom-dulce (Cornișă), Rizling-dulce, Călugărul sur și vinuri de „Asszu“.

Biroul central, pivnețele și fabrica de șampanie se află în CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND 103.

Filiala: în REGHINUL-SĂSESC. (Casă proprie.)

1-52

Abonați „Ardealul“

Ciorapii SĂNDOR sunt cei mai buni! CLUJ, Piața Unirii 9

De ce nu avem export de cereale?

Cele trei cauze esențiale. Ce trebuie să facă statul pentru remediarea lor!

Confratele „Argus“ a deschis o anchetă pentru cercetare și cunoașterea cauzelor care stau piedecă exportului nostru de cereale. Răspunsurile primite de la d-nii G. Lucasievici, Gr. Trancu-Iași și D. Manissalian nu aduc nimic nou, dar prin aceasta dovedesc încă odată vechi cauze, cunoscute și ocoie cu încăpăținare de autoritățile competente.

Cauzele acestei stări de lucruri s'ar putea rezuma în următoarele 3 puncte:

1. Dezorganizarea producției prin aplicarea pripită a reformei agrare. Călăuziți numai de ideea de a realiza o operă socială frumoasă, am pierdut din vedere latura important economică a acestei probleme. Pământurile trecut în proprietatea muncitorilor agricoli nu mai produc, nici calitativ nici cantitativ, atâta cât producereu atunci când se aflau în exploatarea rațională a marilor proprietari. De aceea cerealele noastre nu mai pot concura pe piața mondială. Ceea ce oferim noi este refuzat pretulindene ca „invendabile„ (nu se poate vînd.) tocmai fiindcă marfa noastră este sau prea scumpă, sau de o calitate prea inferioară.

Datoria autorităților de stat era, ca după aplicarea reformei agrare, să se supravegheze îndeaproape modul de lucrare a pământului, să se ajute o cultură rațională și să se înlesniască sporirea producției la egalul producției dinainte de războiu.

2. Politica vamală prohibitivă a fost în întregime contrarie sporirii producției. Agricultorii, astăzi în majoritate mici agricultorii, speriați de enormele taxe vamale aplicate comerțului exterior cu cereale, nu s'au silit să producă mai mult decât cererea consumului intern, de teamă de a nu rămâne cu produsele lor în magazii. În consecință, producția, în loc de a crește, a scăzut sistematic, iar produsele de export, rupte dintr-o producție agricolă quasi-deficitară, s'au urcat la prețuri fantastice, pe cari străinătatea nu le poate accepta.

Cazul ridicat de d. Lucasievici este tipic. Am avut un an agricol bun. Dar bun a fost și aiurea. Producția mondială de grâu tinde spre prețuri de normalizare, așa încât vrând-nevrând grâul nostru trebuie să lase din preț. Curios, pentru mentalitatea noastră administrativă, e însă că în timp ce grâul scade de la 7 lei la 4,50 lei kgr., taxa vamală se menține la 2 lei. Ori nu la fel suportă acești doi lei o marfă vîndută cu 7 lei în loc de 4,50, și invers.

În față acestei stări de lucruri s'ar conveni ca ministerul de industrie și comerț, și ministerul de finanțe să analizeze serios chestiunea și să schimbe cu totul politica vamală aplicată cerealelor.

E necesar în primul rând să se renunțe la taxele vamale prohibitive și să se lase liber comerțul exterior cu cereale. Cu taxe vamale de importanță statistică, fiscul ar câștiga mult mai mult, pentru că s'ar exporta tot ce avem plus de producție, iar producția ar crește, având această încurajare.

3. Lipsa de organizare a transporturilor ieftene nu este o cauză mai puțin importantă ca celelalte două. Produsele agricole, deja realizate în condiții grele, au a suporta până la graniță cheltuieli enorme de transport ceea ce le scumpește și le reduce puțință de concurență pe piața mondială.

Iată deci trei cauze esențiale pentru cari nu putem răzbate în străinătate cu produsele noastre agricole. Mai sînt și alte cauze, de ordin secundar, precum ar fi presiunea instituțiilor de credit sau surpriza recoltei din Rusia. Dar acestea sînt fenomene totdeauna de prevăzut în comerț, așa că pentru ele o intervenție directă a statului nu se poate preinde.

Pentru ceea ce condiționează însă dezvoltarea primei noastre bo gății, datoria statului este să intervie cu curaj și pricepere, pentru că de felul cum va fi ajutat sporirea producției agricole și încurajată desfacerea ei lesnicioasă, depinde refacerea întreagă a economiei naționale. Și să nădăjduim că experiența din acest an ne va deschide ochii!

Dr. V. B.

Producția noastră de zahăr

„Prager Presse“ publică următoarea știre:

După unele prevederi oficiale recolta sfeclii de zahăr în România va fi excelentă. Se prognostică o producție de 170 mii vagoane sfeclă care va da cel puțin 16 mii vagoane zahăr.

Cum nevoile consumului intern sunt de cel mult 10 mii vagoane zahăr va fi o disponibilitate de export de cinci până la șase mii vag. zahăr.

Dacă aceste prevederi se vor realiza comerțul exterior al României va căpăta un aspect nou: va începe să-și ofere zahărul străinătății de unde până acum numai prin acordarea unei serioase protecțiuni industriei naționale a putut evita — și asta nu în toți anii — importul zahărului străin.

Citiți „LEMNUL“

Membrii consiliului legislativ

Conform dispoziției noii constituții, se înființează un consiliu legislativ cu misiunea de a pregăti și întocmi legile necesare. M. S. Regele a binevoit să semneze următoarele numiri de membri permanenți în acest consiliu:

Secția I-a drept Public

1. Ion Ionescu-Dolj, consilier la Inalta Curte de Casație și justiție, ca președinte.
2. Cezar Vărgolici, consilier la Curtea de Apel Iași.
3. C. P. Anghel, fost inspector general administrativ.
4. Gheorghe Nedelcu, fost secretar general și director general al afacerilor judiciare din ministerul justiției.

A mai rămas un loc care urmează a fi complectat.

Secția II-a drept privat

(Unificarea codurilor)

1. Al. Ganea, consilier la Inalta Curte de Casație și Justiție, ca președinte.
2. Vasile Dumitriu, profesor universitar la facultatea juridică din București.
3. Al. Varzar, consilier la Curtea de Apel din Chișinău.

Au mai rămas două locuri cari urmează a fi complectate.

Secția III-a, Economica Sociala

1. I. N. Angelescu, profesor la Academia de Inalta Studii Comerciale și Industriale, ca președinte.

2. D. Gusti, membru al Academiei române și profesor de sociologie la facultatea de litere din București.

3. I. Tănăsescu, inginer inspector general.

4. Gheorghe Slătineanu, consilier la Curtea de Apel din București.

A mai rămas de complectat un loc.

Mai sunt două locuri de specialități cari vor fi date d-lui I. Lapedatu la doctrinele economice și I. Filiti la istoria dreptului.

S'au mai propus pentru complectarea locurilor d-nii:

1. Grosșan, avocat Timișoara.
2. Gr. Procopiu, avocat, Craiova.
3. C. Nicolaescu, avocat Ploiești.

Acești trei din urmă rămână a se pronunța dacă renunța la mandatul de parlamentari, fiind incompatibilitatea între calitatea lor actuală și funcțiunea de membru în consiliu legislativ.

Dyscoform

Cel mai bun desinfectat

CAFEA

MEINL

zilnic

proaspăt prăjită

CLUJ

Piața Unirii, 15.

Vânzare totată

autorizată

cu prețul fabricii

LÖRINCZ și TÓTH

Piața Unirii No. 8.

Articole de porțelanuri, sticlărie, geamantane, poșete pentru doamne mai ieftene se găsesc la

„PARISIEN“

MIHAI RUSZ

și

FIUL

Industrie de lemne

LUGOJ, BANAT

Cercuri pentru antene de Radio din lemn încovoiate!

Rodle, Schiuri, falciile de sani în diferite forme. Coarne de pluguri. Manere de roabe pentru purtarea sacilor.

Au sosit stofe de haine pentru toamnă la

M. Neumann

CLUJ
Piața Unirii 14.

Lucrările comisiei industriale

Transformări de avantajii industriale

Comisia industrială a avizat favorabil pentru transformarea avantajii-ilor industriale, acordate în mod provizoriu S. P. A. pentru industria lemnului „Transilvania” din Tg. Secuiesc, jud. Trei Scaune, avizând ca aceste avantaje să se acorde în mod definitiv.

Noul avantajii industriale

Comisia industrială a avizat să se acorde avantajiiile pentru încurajarea industriei naționale, următoarelor întreprinderi:

Fabricii de spirt Friederich Schuller S. A. din Orăștie;

Fabricii de salam „Tomas”, proprietatea dlor Binder și Finkelstein din Mediaș;

Fabricii de pulbere „Prima societate română de explosive”, care se va înființa în Făgăraș;

„Primei fabrici bănățene de rame”, proprietatea Băncii Hermes și a Societății Comerciale, din Timișoara;

Fabricii de cărămidă și țiglă „Banița” S. A. din com. Banița, jud. Hunedoara;

Fabricii de furnire și industria lemnului „Prohaska”, din com. Deta jud. Timiș;

Fabricii de haine I. V. Mutner & Comp. diu Cluj.

Concentrările de toamnă

Ministerul de război ne trimite spre publicare următorul comunicat: Unele ziare pretind, că în ultimul timp s'a răspândit svonul concentrării contingentelor 1910—1923 și că din această cauză, mulți săteni au început să-și vândă vitele, cerealele și nutrețul, de teama unor eventuale rechiziții.

Rostul concentrărilor din acest an și din concentrările ce urmează a se concentra, s'a arătat în nenumărate rânduri prin difuzate ziare din Capitală, în cursul lunilor Iunie, Iulie și August a. c.

Se repetă dispozițiunile luate pentru concentrările ce nu s'au efectuat încă. Se vor concentra: în cursul lunii Septembrie oamenii din artilerie și Brig. de Vânători București din contingentul 1920, care au fost chemați și nu au executat concentrarea în 1924 precum și toți oamenii din contingentul 1924.

În luna Octombrie toți oamenii din Infanterie, Vânători, Vânători de Munte, Grăniceri, Roșiori (inclusiv Escorta Regală), Pioneri și trupe speciale, din contingentul 1920, cari au fost chemați și nu au executat concentrarea în 1924 și toți oamenii din contingentul 1921; precum și Călărașii (Roșiori) cu schimbul din contingentul 1922.

Jucați

la LOTERIA PRESEI

Bilete Piața Unirii No. 29.

2 lei un loz

Grecia cumpără vite din Maramureș

Vitele din Maramureș sunt de mare valoare. Aceasta a făcut ca anul trecut județele basarabene să-și procure circa 100 de vaci și tauri din ținuturile noastre, iar anul acesta chiar o țară streină din Orient, să cumpere vite dela noi.

Săptămâna trecută, reprezentanții unei societăți zootehnice din Grecia, au cumpărat, cu destinația Pireu, 48 vaci din Maramureș, între care 15 roșii, 17 alga-brune și 16 corciturii. Taxă pentru fondul zootehnic au plătit 180.000 lei.

Pe cât se vede țările din Orient au început să se intereseze de frumoasele noastre vite.

Ar trebui ca Statul și comitetele zootehnice din județele ardelen, la un loc, să organizeze o mare expoziție târg de vite, la care să fie invitate toate țările Orientului.

S'ar da ocazie acestor țări să cunoască frumoasele noastre specii de vite și să cumpere numai din țara noastră pentru regenerarea vitelor din țara lor.

Toate lumea știe că Bulgaria, Grecia și chiar Jugoslavia nu au vite superioare ca cele dela noi și în special vai.

Vă puteți convinge gratuit fără cheltueli că produsul

„COPROL”

curăți intestintenele, conservă sănătatea

și înviorează.

Primiți probă gratuit dacă Vă adresați la

laboratorul „GEA” KRAYER Timișoara

Fii atent!

magazinul nostru de manufactură și modă de dame lichidează total

LÖRINCZ și TÓTH

Cluj, Piața Unirii No. 8.

Mai ieftin ca la lichidare se pot procura articolele de îmbrăcăminte mai jos înșirate:

1 mtr. Batist chifon	— — —	Lei	26
1 „ Mătase brută	— — —	„	125
1 „ Delin de spălat	— — —	„	39
1 „ Postav de dame	— — —	„	125
1 „ Eponge	— — —	„	88
1 „ Liberti în toate culorile	— — —	„	65
1 „ Haine de mătasa lat dublă	— — —	„	98
1 „ Grenadin lățimea dublu	— — —	„	58
1 „ Grenadin de mătasa vârgat	— — —	„	125
1 „ Zeffr englez	— — —	„	42
1 „ Carton consmanosi	— — —	„	42
1 p. Ciorapi ajour	— — —	„	99
1 p. Ciorapi de ață	— — —	„	55
1 p. Ciorapi de dame	— — —	„	25
1 p. Ciorapi de bărbatești	— — —	„	20
1 Cămașă de dame	— — —	„	102
1 Cămașă de bărbat	— — —	„	185
1 Haină de copie	— — —	„	80

În fiecare zi după masă dela 4—6 mare târg de ciorapi Toți ciorapii din magazin se pun în vânzare.

Toate mărfurile: haine de copil, albituri pentru dame și bărbati, ciorapi, se vând sub prețul de fabrica la

Frații Izsák
CLUJ

Cal. Regele Ferdinand 63 (Lângă pavilionul, Hornar)

Plicuri eftine furni-zează numai

BOROS

Reg. Ferdinand 2. — Telefon 10-83

Loteria Presei se va trage la 16 Dec. a. c.

Cu 20 lei puteți câștiga lei în numerar **250.000**

MAREA LOTERIE

a EXPOZIȚIEI din CHIȘINĂU 15 August — 30 Septembrie 1925.

Aprobată de către

Ministerul de Interne cu No. 66003—925.

Se trage la sort 338 câștiguri în suma de lei 1.000.000 în numerar

1 câștig	—	250.000
2 „	câte	100.000
2 „	„	50.000
3 „	„	25.000
10 „	„	10.000
20 „	„	5.000
50 „	„	1.000
250 „	„	500
338		1.000.000 în numerar

Biletele se vând la chioșcurile de ziare, tutungerii și prăvăliile mai mari din țară, unde veți găsi afișat acest placat. Orice alte lămuriri despre această Loterie, da Soc. An. RUDOLF MOSSE, Cluj Str. Regina Maria 37. 67 R. M. 13 Comisariatul Expoziției.

Cine dorește să cumpere porțelan, sobe de teracotă și cărămizi refractare bune și ieftine să viziteze magazinul fabricii

„IRIS”

din CLUJ, C. Reg. Ferdinand 36—38, (Palatul Băncii Agrare)

ATENȚIUNE!

Reclama făcuta în ziarul „ARDEALUL” este cea mai eficace.

Tablele de asbest **METEOR**

ale fabricii de eternit din Oșorhei u, județul Bihor sunt cele mai durabile

Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare, e mai bun și mai ieftin ca cel de tinichea.

3—16 Se capătă la:

„FERARIA” S. A. CLUJ, CALEA VICTORIEI No. 28. Telefon 4—40, 3—47.

Telegrame: Gépgyár TELEFON: 148.

Turnătoria de Fier și Fabrica de mașini din Cluj, S. A. Str. CHINTĂULUI 18 (fost Kajántói-ut 68)

Fontă, tevi de presiune, minghinele paralele, potcoave de cizme, colți depotcoave, transmisiuni.

PRIMĂRIA ORĂȘULUI CLUJ.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală, că la 1. Octombrie a. c. orele 11. se va ține licitație publică pentru transportul motorinei necesare Uzinelor Electrice.

Ofertele închise și sigilate se vor înainta până la ora licitației Consiliul Orașănesc Cluj.

Desfacerea ofertelor se va face în sala de ședințe a orașului la data de mai sus.

Caetul de sarcini și informațiuni se vor cere dela Direcțiunea Uzinelor Electrice, Calea Regele Ferdinand No. 30.

Ofertanții se vor conforma Art. 72—83 din legea contabilității. Cluj, la 28. August 1925.

Primar:

Dr. Utalea m. p.

PIAȚA ECONOMICĂ ȘI FINANCIARĂ**Cereale**

Grâu: 90—94.000 lei vag.
Porumb: 58—59.000 lei vag.
Orz: 58.000 lei vag.
Ovăs: 65.000 lei vag.
Săcară: 70.000 lei vag.

Manufactură și Textile

Zefir m. lei 30—180
Balist m. lei 30—60.
Mătasă m. lei 480—1200.
Pânză m. lei 28—70.
Ciorapi de bumbac lei 20.
Ciorapi de ață lei 70—80.
Ciorapi de fidecos lei 85—150.
Mănuși de ață lei 30—80.

Pielărie

Talpa I-a lei 155
Talpa II-a lei 130—135.
Crupe I-a lei 195—220.
Crupe II-a lei 185—200.
Gatur 98—120.
Porle 90—130.
Porle englez 155—180.
Box negru I-a 80—90.
Box negru II-a 60—70.
Box color I-a 110—120.
Box color II-a 70—90.
Chevreaux 70—100.
" lac 110—125

Chimicale

Salicil 220—240.
Glicerină 120.
Formalin 70.
Naftalin 24—26.
Accid carbonic 68—72.
Chinină sulfurică 5000.
Stearină 75.
Parafină 48.
Ceresină 70—75.
Sare bismut 1200—1400.
Vaselină albă 75.
" galbenă 45.
" albă americană 110
" galbenă americană 65.

Petrol și derivate

Prețurile au fost:

Țiteiul cotează 25.500—25.700 lei vagonul de Buștenari și Băicoiu ușor și 21.500—21.700 lei, cel de Moreni neparafinos.

Benzina ușoară e cerută la 10.00 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 10.10 lei kgr.

Benzina grea e cerută la 7.50 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 7.60 lei kgr.

Petrolul lampant este cerut la 2.45 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferit la 2.55 lei kgr.

Motorina este cerută la 1.90 lei lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 1.95 lei kgr.

Păcura este cerută la 1.70 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 1.75 kgr.

Uleiurile CFR. se găsesc la 5.50 lei kgr. loco fabrică fără taxe.

Uleiul regal e cerut la 7.40 lei kgr. loco fabrică fără taxe, OO a 8.40 lei kgr. și cel OOO la 11.00 lei kgr. loco fabrică fără taxe.

Fierărie

Cositor lei 310.
Compoziție dela 10 la 80 la sută, conținut garantat de cositor lei 46—265.
Plumb lei 43.
Zinc lei 42—54.
Antimoniu lei 85.
Aramă lei 105—125.
Alamă lei dela 103—130.
Tablă neagră dela 05—130 mp. lei 21—14.—.
Tablă neagră de acoperiș dela Nr. 16—Nr. 22 lei 21—50.
Tablă galvanizată dela Nr. 18—Nr. 22 lei 30—32 pe kgr.
Tablă albă dela 90 libre la 216 lei 1500—3250.
Fer: în bare lei 10—60.
" beton lei 11.
" cornier lei 11.
" balot 13.
Țevi de gaz: negre dela 22—270 lei.
Țevi galvanizate ca mai sus, cu 40 la sută adaus.

Spirtoase

Spirț engros 46—50 lei.
Vin 17—35 lei.

Coloniale

Cafea Rio 116.
" Maragojip 240.
" Salvador 185.
" Portorico 165.
Orez Rangoon 22—50.
" Japonez 28.—.
Cacao Corf. 72.
Lămâi per lada 850
Ceai Moning 130, O. P. 220
Migdale 195—220.
Zahăr 27—30.
Piper 98.
Scorțișoară 76.
Alune 185—195.

Furaje

Fân 200—220.
Lucernă 240.
Pae 80—100.

Vite

Vite 26.
Porci 42—46.
Vițel de lapte 26—32.
Vițel mînsat 20—22.

BURSA

Valutelor la Zürich
19 Sept. deschidere.

Franci francezi	2445
Franci belgieni	—
Lire sterline	2511 ¹ / ₂
Lire italiene	2135
Dolari	518
Reichsmark	12.335
Franci elvețieni	—
Coroane cehe	1535
Coroane ungare	72.60
Shillingi	—
Drahme	—
Dinari	92.2 ¹ / ₂
Lire otomane	—
Zloți	—
Lei	245
Napoleon	—
Marca Pol.	86.—
Pesetas	—

**Abonați
„ARDEALUL”****BORVIZ**

DE

BORSEC

Regele apelor minerale.

Direcția comercială:

CLUJ

str. Memorandului 8

(Casa Tischler)

Reprezentanța pt. vechiul regat:

BUCUREȘTI

Strada Carol No. 25

„CRISTAL”

Spălătorie și văpsătorie chimică

Cluj :-: Telefon 500.

Vopsește și curăță orice rufărie!!!

!!! Efectuează comenzi și prin poștă !!!

**Cu pretul
fabricii,**

marfa ce o avem în mare cantitate și de prima calitate în depozit o desfacem pe lângă plata în numerar.

LÖRINCZ ȘI TÓTH
Cluj, Piața Unirii No. 8.

Trăsuri de copii și baby în engros și în detalii cum-părați la „PARISIEN” Cereți prospect! 3-12

**Citiți, abonați
„LEMNUL,”**

**Dormitoare
moderne**

de fag, stejar și plop

birouri americane aranjamente de birou, scaune de lemn pentru closet, roabe, cepuri de butoie cărute confecționate și părți se găsesc la

Marcell Rein

fabrica de articole de lemnării și mobile din Oradea-Mare

INFORMATII

Duminică seara, la orele 8, va avea loc o mare întrunire la Sfatul Negustoresc din localitate, în vederea alegerilor pentru Camera de Comerț.

— Măcelarii din București, alarmați de scumpirea continuă a cărnei de porc, s'au prezentat la primăria Capitalei cu un memoriu, cerându-i să intervie pentru prohibirea exportului de porci. În acest memoriu ei arată că din cauza prețurilor prea mari, cari se oferă în străinătate, carnea de porc nu se mai poate obține în țară sub 60 lei, iar untura sub 80 lei. Considerând că prețurile au o viguroasă tendință de urcare, ei cred că stocul de porci consumabil se va reduce simțitor, dacă nu se va prohibi din vreme exportul porcilor.

— Camera agricolă din localitate, în ședința de Vineri, 19 Septembrie a luat în dezbateră proiectul ei de statute prin care, i se reglementează funcționarea.

— Miercuri a fost semnat decretul regal, prin care se institue comitetul consultativ pentru asigurările sociale din Ardeal.

Acest comitet este alcătuit din următoarele persoane: Ion Flueraș, Iosif Jumanca, Francisc Ujhely, ing. Iosif Iancu, Ion Băltescu, dr. Iacobi Coloman, Ef. Gherman, Zianu Beneși, N. Ghimbășeanu, N. Rusu, V. Dobrota și inspector general dr. Călărășanu.

Prezidenția comitetului o va avea d. M. Enescu directorul general al asigurărilor sociale.

D-sa a și convocat pe membrii comitetului pentru ziua de 21 Septembrie a. c. la Casa centrală din București, spre a se examina diverse chestiuni în legătură cu reorganizarea și funcționarea asigurărilor sociale în Ardeal.

— La București s'a constituit Sindicatul fabricanților de licheur, după cum urmează:

D. Coeugnet, directorul distileriei Bresson, președinte; Otto Peter, administratorul delegat al soc. P. D. R. și dr. Wilhelm Czell din Brașov, vice-presedinți; iar dnii Leibovici, Prodrom, Gyárfás, Fronius, Paul Gesler și Fuchsel, membri.

— Nonile bancnote de 500 lei au fost puse în circulație pe ziua du 15 Septembrie. Mai târziu e vorba să se preschimbe și bancnotele de 100 lei.

— În zilele de 3, 4 și 5 Octombrie se va ține în Timișoara o mare expoziție zootehnică regională la care vor participa județele Arad, Caraș-Severin, Hunedoara și Timiș-Torontal.

Va asista la deschiderea expoziției și familia regală.

— S'a închis subscripția publică pentru formarea societății comerciale

alizată »Lonea«, care va avea de scop exploatarea minelor de cărbuni ale statului din regiunea »Lonea«.

Imediat după încheierea subscripției se va întruni comisiunea prezidată de un președinte al Curții de Casație spre a proceda la repartizarea definitivă a acțiunilor în conformitate cu legea pentru comercializarea bunurilor statului.

Odată repartiziția făcută societatea se va constitui pe baza unui jurnal al consiliului de miniștri, pe data la care acel jurnal va fi publicat în »Monitorul Oficial«.

— Au fost confirmați ca membri în consiliul de administrație al »Centralei băncilor populare«, pe un period de 3 ani, cu începere dela 29 August 1925, în locurile devenite vacante prin expirarea mandatelor:

D. Dr. Ion Tibil, președintele consiliului de administrație al Băncii pop. »Somcuta-Mare«, județul Satu-Mare.

Preot Gavril Pop, membru în consiliul de administrație al Băncii pop.

»Lumeana« din comuna Luna de Arieș, județul Turda-Arieș.

— Ministerul de finanțe a trimis tuturor punctelor vamale o circulară prin care le dă unele instrucțiuni cu privire la îndeplinirea formalităților vamale:

„Am constatat că unele vămi anexează la declarațiunile de import sau export în loc de facturi niște fițiuci de hârtie cu câteva însemnări indescifrabile neprevăzând nici felul mărfii, nici valoarea, nici celelalte indiciștiuni, care trebuie să le aibă o factură.

Cum prezentarea facturilor este o condițiune esențială pentru îndeplinirea formalităților de vămuire, vă atragem atențiunea că în principiu nimeni nu poate fi dispensat de aceste obligațiuni. În cazul când importatorul nu poate anexa la declarațiune factura originală, poate depune și o copie, însă în acest caz copia trebuie să fie conformă cu originalul, semnată de declarant pentru conformitate.

Comunitatea de interese între statele succesoare Austro-Ungariei

Potrivit informațiilor primite din Budapesta de »Prager Presse« se proiectează înființarea unei alianțe sau comunitate de interese, între Banca Națională ungară și Institutele de emisiune ale Statelor succesoare. Indată după realizarea reformei monetare în Ungaria, direcția Băncii Naționale va pune la cale convorbiri cu Institutele cehoslovace, iugoslave, austriace și române. Această comunitate de interese este menită să salvgardeze schimburile Statelor succesoare.

DR. OD. APOSTOL
Medic de spital
Interne-Venerice
Consultă de la 2—6
în str. David F. 10.

Mămut pe Calca Reg. Ferdinand 6

15 zile

inainte de mutare

15 zile

Serviciuri

Rosenthal

originale

Serviciu complet de 12 persoane	74 bucați	lei 3285
„ „ de 6 „	26 „	„ 1238
„ de cafea (cu lapte) de 12 persoane		lei 760
„ de ceai de 12 „		„ 760
„ de cafea neagră de 12 „		„ 760
6 perechi cești de ceai		„ 360
„ „ „ „ Schvartz cafea		„ 240

Perechea de cești coltrate de Korlsbad . . . lei 25

Un serviciu de ceai de Korlsbad de 6 persoane „ 420

Un serviciu complet de pahare pentru șase persoane cu sticlă lei 390

FISCHEER

CLUJ

Ocazie rară! Inainte de mutare Ocazie rară!